

”Er det legitimt, at politikerne har mål for skolen?”

»Der er godt, at lærere kan tage initiativ og ansvar. Men nogle gange oplever jeg, at det ikke giver plads til, at der også må være en politisk, en samfundsmæssig vision for skolen,« siger De Radikales leder, økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestager.

Af Thorkild Thejsen

Regeringen ville finde plads til andre læringsformer i folkeskolen, derfor var det nødvendigt at ”veksle” tid fra lærernes forberedelse, så der blev ”tid at samværet med eleverne kan udfolde sig på en anden måde. ”Vi rækker ud efter tre store mål: At alle børn skal udfordres, at den sociale arv ikke skal kunne ses som en skygge bag barnet, og at tilliden og trivslen i skolen skal øges,“ siger Margrethe Vestager – tidligere undervisningsminister og regeringens måske stærkeste minister i telefonen.

Ministeren vil meget gerne bidrage med sine synspunkter, men kan ikke afse tid til et interview, har ministersekretæren meddelt. ”Margrethe Vestager vil ringe dig op den 31.maj klokken 18.20,“ meddeler pressemedarbejderen 14 dage inden. I uddrag lyder samtalen sådan:

Er det ikke lidt gammeldags, at der nu er lovgivet om principielt fuld tilstedeværelsespligt for lærerne?

”Jeg forstår faktisk heller ikke, hvorfor det blev sådan. Det blev bestemt i forbindelse med indgrebet i lockouten, men det er jo ikke lovbestemt, at lærerne skal være på skolen fra 8 til 16. Det er min klare forventning, at en moderne skole har flekstid og fleksibilitet ligesom alle andre moderne arbejdspladser”.

”Der kan være gode grunde til at være til stede på skolen og i tæt dialog med kolleger og elever, ligesom der kan være grunde til, at man i perioder trækker sig tilbage og arbejder hjemme eller et tredje sted. Man har måske brug for at planlægge i dybden, eller man skal forberede noget, der kræver meget stor koncentration, og det er min klare forventning, at skolen udvikler sig, så det kan lade sig gøre”.

For at få skoleloven til at hænge økonomisk sammen snupper I noget af lærernes forberedelsestid, så der bliver plads til nogle flere lektioner. Kan du forstå, at lærerne stritter imod?

”Det kan ikke komme bag på nogen, at man får særdeles robuste diskussioner, når man siger til en faggruppe, at deres arbejde skal tilrettelægges på en anden måde. Men når vi vil give plads til andre læringsformer, må vi også kunne veksle forberedelse, så der bliver tid at samværet med eleverne kan udfolde sig på en anden måde”.

”Jeg synes ikke, det er illegitimt som politiker at ønske, at lærerarbejdet tilrettelægges på andre måder i forhold til de drømme og visioner, vi har for skolen. Vi rækker ud efter tre store mål: At alle børn skal udfordres, at den sociale arv ikke skal kunne ses som en skygge bag barnet, og at tilliden og trivslen i skolen skal øges”.

Når lærerne får ophævet overenskomsten og i stedet får lovregler om arbejdsvilkårene, kan det vel ikke overraske, at der er lærere, der bliver vrede – og at de ikke kan skelne mellem skolelov og arbejdstidsregler?

"Jeg har selv haft samme oplevelse. Men paralleliteten var jo en konsekvens af, at vi ikke syntes, vi kunne vente. Mange ting, som skaber problemer i dag, vil få en anden karakter, når det gode i folkeskolen forstærkes, og det mindre velfungerende ikke længere er der. Det var utålmodigheden efter at komme derhen, der skabte parallelforløbet. Vi ved, at det tager tid at ændre en stor samfundsinstitution som folkeskolen, og hvis ikke vi kom i gang med det samme, så risikerede vi, at det ikke ville komme til at ske".

Der var begejstring i DLF, da Christine Antorini satte diskussionen om Ny Nordisk Skole i gang. Det projekt blev så væltet, og i stedet for at have nogen, der trak den samme vej som jer, fik I modstandere?

"Det peger hen imod en diskussion af, om det er legitimt, at politikere har mål for skolen. Jeg oplever, at der i lærerkulturen er et meget stærkt element af selvberoenhed. Der er meget godt at sige om, at lærere kan tage initiativ og ansvar. Men nogle gange oplever jeg bare, at det ikke giver plads til, at der også må være en politisk, en samfundsmæssig vision for skolen".

Den 13. november 2012 blev der holdt et møde i Finansministeriet mellem KL's top, fire ministre og departementscheferne fra Finansministeriet og Statsministeriet. Det ligner ikke en almindelig forberedelse af en overenskomstforhandling?

"Det kan man mene meget om, men finansministeren er jo den statslige arbejdsgiver".

Men du, Antorini og Annette Vilhelmsen var med til et møde sammen med KL's top, det ligner da ikke tilrettelæggelse af en overenskomst?

"Jeg kan ikke huske, hvad vi talte om ved det møde. Jeg er imod konspirationsteorier i forhold til det. Og uanset hvem en minister taler med, må vedkommende selv stå inde for de beslutninger, han eller hun træffer. Sådan var og er det også her".

Så mange ministre samlet for at tilrettelægge forhandlinger med lærerne? I havde da nok andet at lave?

"Ja, hvis du vidste, hvad min tid går med, så tror jeg, du ville rydde halvdelen ud og sige: Tag en time fri i stedet for!"

Jeg kommer gerne og kigger i din kalender. Men den 13. november 2012 i Finansministeriet?

"Jeg husker det ikke mere".

Vi kommer det ikke nærmere?

"Vi kommer det ikke nærmere".

Det var dig, der som undervisningsminister besluttede at tilmelde Danmark til Pisa-undersøgelser. Kan du huske hvilke overvejelser, du gjorde dig dengang?

"Ja, det er meget længe siden. Men først og fremmest må jeg sige, at dengang faldt det mig ikke ind, at nogen kunne drømme om at puste Pisa-resultater op til at være en sandhed, man kunne styre efter. Vi bør kunne forholde os til, hvad der foregår andre steder, og hvor vi selv er i det forhold. Det syntes jeg var en god idé, og det synes jeg stadig. Men den måde, Pisa-undersøgelserne er blevet brugt på, er vildt overdrevet. Pisas metoder har jo anerkendte svagheder, som gør, at man kun skal bruge Pisa der, hvor det kan bære. Og så bruge sin politiske kraft, sine visioner, viden og indsigt til at give skolen retning. Det kan ikke gøres til et teknisk spørgsmål om testkonstruktion og forsimplede sammenligninger".

"Offentlig debat er, som offentlig debat er, der er ikke plads til de finere nuancer og til alle de forbehold, man må og bør tage over for den type undersøgelser og sammenligninger. Det er én af grundene til, at Radikale er så meget imod offentliggørelse af test. Test kan sige noget om den konkrete situation og ikke noget generelt. Hvis man vil bestyrkes i den analyse, kan man se på, hvor meget resultaterne af folkeskolens afgangsprøver svinger på den enkelte skole fra klasse til klasse og fra år til år. Det afhænger af klassens kemi, samspillet med lærerne, om forældregruppen har været støttende og den konkrete afgangsprøve i forhold til den måde, de har arbejdet på - og alt muligt andet mellem himmel og jord".

"Jeg kender et eksempel fra voksenuddannelsen, hvor lærerne arbejdede tæt sammen om fælles forløb på to hold, så undervisningen principielt var identisk. Alligevel fik det ene hold systematisk lavere karakterer end det andet. Det kunne de ikke forstå. Forskellen var, at på holdet med høje karakterer, havde de studerende meldt sig først. De mest afklarede og motiverede var altså kommet i samme klasse. Den slags kan man ikke se i en test og i en statistik. At bruge tallene fra de to hold til for eksempel at sammenligne lærerne ville være forkert. Og at bruge tallene til at mene, at undervisningen havde været bedre det ene sted, ville også være forkert."

Samtalen foregik i maj 2014 som baggrundsinterview til bogen »Lærernes kampe – kampen for skolen«, og teksten blev godkendt af Margrethe Vestager umiddelbart efter uden ændringer.